

Nr.: 2022 04 datum ontvangst: 31 maart 2022

Aan het dagelijks bestuur van Waterschap Vechtstromen

Onderwerp: Inzicht in omvang van lozingen van zeer zorgwekkende stoffen en de mogelijkheden van het waterschap om bij gevaar in te kunnen grijpen.

Ondergetekende stelt het dagelijks bestuur van Waterschap Vechtstromen de volgende vragen:

1. Zijn er in het werkgebied van waterschap Vechtstromen meer bedrijven met een vergunning voor het lozen van stoffen die (evt. in een later stadium) zijn aangemerkt als zeer zorgwekkende stoffen? Zo ja, om welke stoffen gaat het en om welk aantal bedrijven gaat het?
2. Is er in de afgelopen jaren vaker sprake geweest van incidenten met te hoge lozingen van zeer zorgwekkende stoffen?
3. Onderneemt het waterschap actie als de status van een stof gewijzigd wordt en/of worden de bestaande lozingsvergunningen hierop gescreend? Is er aanleiding (bijv. gevaar voor volksgezondheid, drinkwaterkwaliteit en/of waterkwaliteit) voor het waterschap om deze bedrijven/lozingen met meer aandacht in de gaten te houden? Zo ja, welke maatregelen neemt/overweegt het waterschap? Zo nee, waarom niet?
4. Is de aanwezigheid van Zeer Zorgwekkende Stoffen in ons watersysteem goed te meten? Zo ja, welke actie heeft het waterschap in de afgelopen jaren ondernomen om de aanwezigheid van deze stoffen in ons watersysteem te meten? En wat zijn hiervan de resultaten? Zo nee, op welke termijn verwacht het waterschap in staat te zijn om de aanwezigheid van deze stoffen te kunnen meten?
5. Welke mogelijkheden heeft het waterschap om het lozen van Zeer Zorgwekkende stoffen te verminderen of stoppen? Is intrekken van de vergunning een van deze mogelijkheden? Zo ja, wat zijn hiervan mogelijke consequenties? Zo nee, waarom niet?

Toelichting:

In de berichtgeving over de vervuiling van het Twentekanaal met de zeer zorgwekkende stof dioxaan stond vermeld dat het betreffende bedrijf in 2018 een lozingsvergunning heeft gekregen van het waterschap om dioxaan te mogen lozen. De stof is in juli 2021 echter aangewezen als Zeer zorgwekkende stof (wat het niet was op moment van verstrekken van de vergunning). Dit riep bij de fractie Water Natuurlijk de vraag op of er meer bedrijven in ons gebied een vergunning hebben gekregen voor het lozen van stoffen die later (pas) zijn aangemerkt als Zeer Zorgwekkende stof. Water Natuurlijk is bezorgd over de aanwezigheid van deze stoffen in ons watersysteem en wil graag meer inzicht in wat het waterschap doet om de aanwezigheid van deze stoffen te meten en bij gevaar voor de volksgezondheid, drinkwater en waterkwaliteit kan doen om het lozen van deze stoffen te verminderen of zelfs te stoppen.

Ik wens graag ~~mondeling~~ / schriftelijk* antwoord (*doorhalen van niet van toepassing is.)

Naam en ondertekening:

Wim van de Griendt en Myrte van Dijk
Fractie Water Natuurlijk

Aan: Myrte van Dijk, Wim van de Griendt
Cc: algemeen bestuur waterschap Vechtstromen

Van: dagelijks bestuur waterschap Vechtstromen (portefeuillehouder Hans van Agteren , ambtelijk contact via bestuursondersteuning@vechtstromen.nl)

Datum: 19 april 2022

Betreft: beantwoording schriftelijke vraag AB (ex art 40 RvO)

Onderwerp: Inzicht in omvang van lozingen van zeer zorgwekkende stoffen en de mogelijkheden van het waterschap om bij gevaar in te kunnen grijpen.

Context

Om u een goed beeld te kunnen geven van de context waarbinnen de antwoorden op de door uw fractie gestelde vragen geplaatst moeten worden, schetsen wij u onderstaand op een drietal onderwerpen enige achtergrondinformatie alvorens over te gaan tot beantwoording van de vragen.

1. Vergunningverlening, toezicht & handhaving

Controleplanning

Jaarlijks wordt een planning opgesteld op basis waarvan bedrijven aan wie het waterschap een vergunning heeft verleend, preventief worden bezocht. Afhankelijk van het type activiteiten dat binnen een bedrijf plaatsvindt en de risico's die deze activiteiten met zich meebrengen voor mens en milieu vinden preventieve toezichtcontroles vaker of minder vaak plaats. Naast de preventieve controles vinden er ook toezichtcontroles plaats naar aanleiding van meldingen van derden en incidenten. Als het gaat om het toezicht op de naleving van de watervergunning wordt het bedrijf KLK Kolb één keer per jaar preventief bezocht.

Interbestuurlijk toezicht

Jaarlijks wordt een VTH-jaarplan gemaakt waarin wordt vastgelegd welke activiteiten het waterschap onderneemt in het kader van toezicht en handhaving. Dit plan wordt vastgesteld door dagelijks bestuur van Waterschap Vechtstromen en toegestuurd aan de Provincie Overijssel in het kader van het interbestuurlijk toezicht van de provincies op het waterschap.

Jaarplan VTH 2022

In het jaarplan VTH 2022 is aangegeven dat voor het doorlichten van vergunningen, onder andere met het oog op ZZS, extra capaciteit nodig is. De benodigde middelen zijn voor 2022 beschikbaar gesteld, voordat de problematiek rondom dioxaan duidelijk werd; de vacature hiervoor is inmiddels opengesteld. Indien de doorlichting daartoe aanleiding geeft zullen wij met voorstellen richting uw AB komen hoe wij verder invulling kunnen geven aan het terugdringen van ZZS en welke randvoorwaarden in financiële en personele zin daarvoor nodig zijn.

2. Aanpak zeer zorgwekkende stoffen (ZZS)

In juli 2016 is de landelijke "Aanpak zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) in afvalwater" in werking getreden. Deze aanpak beschrijft een cyclische aanpak om de belasting van het oppervlaktewater door ZZS via afvalwaterlozingen stapsgewijs te verminderen en is een samenspel van bronaanpak, minimalisatieplicht en continue verbeteren. Hiermee wordt de koers voortgezet om ZZS in afvalwaterlozingen haalbaar en betaalbaar te reduceren en geleidelijk toe te werken naar een zo laag mogelijke concentratie van deze stoffen in het oppervlaktewater. Op dit moment staan 1671 stoffen op de lijst ZZS. Dioxaan is in juli 2021 aan de lijst ZZS toegevoegd.

De lijst met ZZS-stoffen is voortdurend in ontwikkeling en wordt steeds omvangrijker. ZSS vraagt steeds meer inzet, ontwikkeling van nieuwe kennis en meer continue aandacht. Hierbij willen wij aantekenen dat het waterschap een beperkt handelingskader heeft op ZZS:

- Voor veel stoffen op de ZSS-lijst zijn nog geen goed ontwikkelde analysetechnieken op de markt.

- Voor veel stoffen op de ZSS-lijst is geen toetswaarde voor lozing op oppervlaktewater vastgesteld door het RIVM.
- Het lozen ZSS-stoffen is niet verboden, wel geldt er een minimalisatieplicht. Dit houdt in dat bedrijven blijvend naar een nulemissie streven en moeten aantonen dat ze daar continue actief mee bezig zijn.

3. Dossier concentratie dioxaan in Twentekanaal

Op 23 december heeft Vitens het waterschap per mail geïnformeerd dat er een concentratie dioxaan in het Twentekanaal is aangetroffen. In de weken hierna heeft Rijkswaterstaat, als bevoegd gezag voor het Twentekanaal, op diverse punten in de zijtak van het Twentekanaal naar Almelo bemonsterd in samenwerking met Vitens. Op basis van de uitkomsten van deze bemonstering heeft Rijkswaterstaat het waterschap op 2 februari verzocht om samen op te trekken bij de te ondernemen vervolgstappen. Vanaf dat moment hebben Rijkswaterstaat en het waterschap gezamenlijk en parallel aan elkaar de volgende stappen ondernomen:

- *Onderzoek naar verwijderingsmogelijkheden.* Het is niet mogelijk gebleken dioxaan uit het oppervlaktewater te verwijderen, verdunnen door middel van doorspoelen is de enige mogelijkheid.
- *Onderzoek naar de schadelijkheid van de gemeten concentratie dioxaan.* Omdat er geen vastgestelde toetswaarde is voor dioxaan in oppervlaktewater, heeft waterschap Vechtstromen het RIVM op 4 februari verzocht een toetswaarde af te geven. Deze indicatieve toetswaarde is naar aanleiding van de vraag van het waterschap door het RIVM vastgesteld op 0,9 mg/liter voor dioxaan. Begin februari is vastgesteld dat de maximale concentratie dioxaan in het Twentekanaal ver onder die toetswaarde lag.
- *Opsporing van de bron.*

In de tweede week van februari is KLK Kolb als mogelijke bron in beeld gekomen bij medewerkers van het waterschap. Hierover is KLK Kolb op maandag 14 februari geïnformeerd en op die dag zijn op het terrein van KLK Kolb ook op 3 plekken watermonsters genomen (*de resultaten hiervan hebben op 17 februari het vermoeden bevestigd*). Het bedrijf heeft op dat moment de opdracht gekregen onderzoek te doen naar mogelijke oorzaken en binnen een week een plan van aanpak op te leveren gericht op verminderen van de emissie van dioxaan op zeer korte termijn. Het plan van aanpak is op dinsdag 22 februari besproken met het waterschap. Op vrijdag 25 februari heeft opnieuw een gesprek plaatsgevonden met het bedrijf. Naast het waterschap, als bevoegd gezag voor de lozing op oppervlaktewater, waren hierbij ook RWS (bevoegd gezag Twentekanaal) en Omgevingsdienst Regio Nijmegen (uitvoerende instantie namens de provincie Overijssel voor de WABO-vergunning) aanwezig. In dit gesprek is het bedrijf verzocht het productieproces dat zorgde voor lozing van de grootste hoeveelheid dioxaan per direct te stoppen. Het bedrijf heeft hier direct gehoor aan gegeven.

Vraag

1. Zijn er in het werkgebied van waterschap Vechtstromen meer bedrijven met een vergunning voor het lozen van stoffen die (evt. in een later stadium) zijn aangemerkt als zeer zorgwekkende stoffen? Zo ja, om welke stoffen gaat het en om welk aantal bedrijven gaat het?

Antwoord

Het waterschap verstrekt geen vergunning voor het lozen van *stoffen*, maar voor het lozen van *water* op oppervlaktewater. In totaal heeft het waterschap ca. 80 vergunningen verstrekt voor het lozen op oppervlaktewater. Bij 15 vergunningen betreft het een bedrijf waar op grote schaal met ZSS-stoffen wordt gewerkt. Dit zijn vooral bedrijven die afvalstoffen verwerken (de zogenaamde *afvalstoffeninrichtingen*) en chemische industrie. Zoals u onder 'Context' heeft kunnen lezen, is in het jaarplan VTH 2022 het doorlichten van vergunningen, onder andere op ZSS, als prioriteit benoemd waarvoor in 2022 extra capaciteit beschikbaar is gesteld. Indien de doorlichting daartoe aanleiding geeft zullen wij met voorstellen richting uw AB komen hoe wij verder invulling kunnen geven aan het terugdringen van ZSS.

Ter verduidelijking:

- De lijst met ZSS-stoffen is voortdurend in ontwikkeling en wordt omvangrijker. Op dit moment

staan er 1671 stoffen op de lijst.

- Naast de bovengenoemde 15 bedrijven is ook aan onze 23 eigen rwzi's een vergunning verstrekt voor het lozen op oppervlaktewater waarbij mogelijk ZSS-stoffen geloosd worden. Deze stoffen kunnen binnenkomen via het influent.

Vraag

2. Is er in de afgelopen jaren vaker sprake geweest van incidenten met te hoge lozingen van zeer zorgwekkende stoffen?

Antwoord

In het beheergebied van Waterschap Vechtstromen hebben zich de afgelopen jaren wel incidenten voorgedaan waarbij ZSS-stoffen zijn vrijgekomen en waar het waterschap melding van heeft gekregen. Deze zijn volgens de hiervoor geldende werkwijze aangepakt. Hier horen ook drugsdumpingen bij.

Bij de concentratie dioxaan in het Twentekanaal is overigens geen sprake van een incident; het betreft hier een lozing vanuit de reguliere bedrijfsvoering.

Vraag

3. Onderneemt het waterschap actie als de status van een stof gewijzigd wordt en/of worden de bestaande lozingsvergunningen hierop gescreend? Is er aanleiding (bijv. gevaar voor volksgezondheid, drinkwaterkwaliteit en/of waterkwaliteit) voor het waterschap om deze bedrijven/lozingen met meer aandacht in de gaten te houden? Zo ja, welke maatregelen neemt/overweegt het waterschap? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

Zoals u onder 'Context' heeft kunnen lezen, is in het jaarplan VTH 2022 het doorlichten van vergunningen, onder andere op ZSS, voordat de problematiek rondom dioxaan duidelijk werd, als prioriteit benoemd waarvoor in 2022 extra capaciteit beschikbaar is gesteld. Indien de doorlichting daartoe aanleiding geeft zullen wij met voorstellen richting uw AB komen hoe wij verder invulling kunnen geven aan het terugdringen van ZSS.

Hierbij willen wij aantekenen dat het waterschap een beperkt handelingskader heeft op ZSS:

- Voor veel stoffen op de ZSS-lijst zijn nog geen goed ontwikkelde analysetechnieken op de markt.
- Voor veel stoffen op de ZSS-lijst is geen normwaarde voor lozing op oppervlaktewater vastgesteld door het RIVM.
- Het lozen ZSS-stoffen is niet verboden, wel geldt er een minimalisatieplicht. Dit houdt in dat bedrijven blijvend naar een nulemissie streeft en moet aantonen dat ze daar continue actief mee bezig zijn.

Vraag

4. Is de aanwezigheid van Zeer Zorgwekkende Stoffen in ons watersysteem goed te meten? Zo ja, welke actie heeft het waterschap in de afgelopen jaren ondernomen om de aanwezigheid van deze stoffen in ons watersysteem te meten? En wat zijn hiervan de resultaten? Zo nee, op welke termijn verwacht het waterschap in staat te zijn om de aanwezigheid van deze stoffen te kunnen meten?

Antwoord

Zie antwoord vraag 3.

Vraag

5. Welke mogelijkheden heeft het waterschap om het lozen van Zeer Zorgwekkende stoffen te verminderen of stoppen? Is intrekken van de vergunning een van deze mogelijkheden? Zo ja, wat zijn hiervan mogelijke consequenties? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

Het lozen ZSS-stoffen is niet verboden, wel geldt er een minimalisatieplicht. Dit houdt in dat

bedrijven blijvend naar een nulmissie streven en moeten aantonen dat ze daar continue actief mee bezig zijn. Intrekken van de vergunning is niet mogelijk wanneer bedrijven volgens bovenstaande handelen. Het waterschap heeft geen mogelijkheden het lozen van ZZS te stoppen. Zoals u onder 'Context' heeft kunnen lezen, is in het jaarplan VTH 2022 het doorlichten van vergunningen, onder andere op ZZS, als prioriteit benoemd waarvoor in 2022 extra capaciteit beschikbaar is gesteld. Indien de doorlichting daartoe aanleiding geeft zullen wij met voorstellen richting uw AB komen hoe wij verder invulling kunnen geven aan het terugdringen van ZZS.